

ב א מיי פכיה מהל' שנת
הל' ח טושיע אית ס'י
שט טעף ד:
יד ב מיי פכיה שם הל' יח
טושיע אית ס'י שט
טעף ט:
בז א מיי פכיה שם הלכה
ח טושיע אית ס'י שט
טעף ד:
בז ד ה מיי פכיה מהל'
י"ט הל' טו סגנ לאוין
שה טושיע אית ס'י טקי
טעף ב:
ז ו מיי פכיה מהל' שנת
הלכה ח טושיע אית ס'י
שט טעף ה:
יח ז מיי פכיה שם הלכה
כא סגנ שם טושיע
אית ס'י שאל טעף ה:

מוסף רש"י

האבן שעל פי החבית.
הואקל ליתול מן היין פסחוסה
(דע"ל קמב). היתה עליו.
על הכר של בגד ובהים גד.
לשולש. גיעול של רוק או
של זואה (שם). מקנחה
בסמרטוט. שנת ואית טוין
עליה מים ללחה ולהטעיה
מפני הוא מכנס ויטות אל
מלככה הוא דעיני מלגן
(שם). נותנין עליה מים עד
שתכלה. שנתים מים,
ומיהו שפסויה דיימס לא
(שם). לא שנו. דמותר
לנטול החבית והאבן עליה,
דקמני ואם היה פן חביות,
יורה להטותה שם שלא מפול
האבן על החבית שנתה,
מגביה ומטה על זה היא
שנתה. (דע"ל קמב).
בשנתה האבן עליה שאל
במתנין (שם). אבל במגיה
נעשית החבית בסוס לאבן
שהיא דגני האסור ואלא
מנטולת אל החבית (שם).
מזה דברים אמורים.
דשוו צ"ה ליתול פסולת ממש
ולהשליך (ביצה י"ז).

מוסף תוספות

א. כיון דוטרוא בשיעורא
הוייל פסולת כמאן דקאי
בעיניה ואינו בר טלטול,
ולפיכך בורר את האוכל
שהוא בר טלטול. רש"י
צ"ה די' ד"ה ופקיין לא
מפריך מחבית
דאוכל מרובה על הפסולת
הוא, וליבטיל אבן לבגד
חבית והוא מותר לטלו.
מוס' ה"ל"ט. ב. דן ומשקל
מוס' ה"ל"ט. ג. דבי הוי
פסולת מרובה על האוכל
לא בטיל פסולת לבגד
אוכל, דחשיב כמאן דקאי
בעיניה, כן האבן הוא קאי
בעיניה ולא בטיל לבגד
החבית. רש"י. ד. האבן.
מוס' ה"ל"ט. ה. ואי לא
אומר אלא חך דמעות
הוא דאבן אפי' מניה
שרי. מוס' ה"ל"ט.

רבינו הגאון

והא מיפלג פליג עליה,
דתיני ר' יהודה אומר
מעלין את המדומע באחד
ומאה, ר' שמעון אומר נותן
עיניו בצד זה ואוכל מצד
זה. ומפיקין דר' יהודה
עדיפא שרי יהודה מתיר
אפילו להעלותה, ור' שמעון
אינו מתיר להעלותה אלא
לחת עיניו בצד זה ולאכל
מצד זה. ותרווייהו סבירא
להו סאה תרומה שנעלה
למאה חולין בעת שנעלה
למאה מותרין הן ובתקון
הן, ואין צריכין תקון אלא
סילוק סאה אחת מהן בלבד
במקום התרומה. פוסקא
האבן שעל פי החבית מטה
על צדה והיא נופלת. אמר

שאוכל מרובה על הפסולת. פי' צונקטוס משום דהשתא הוי
טרחה יתירא למישקליה לאוכל ואינו נראה לר"י דאי
משום טרחה הוי מאי קאמרי בסמוך הכא נמי כיון דאי צעי למישקל
לא מישקילי ליה עד דשקיל ליה לאבן כפסולת מרובה על האוכל דמי

והא מיפלג פליג עילויה דתניא ר' רבי יהודה
אומר מעלין את המדומע באחד ומאה רבי
שמעון בן אלעזר אומר נותן עיניו בצד זה
ואוכל מצד אחר דרבי יהודה עדיפא מדר"ש
בן אלעזר: **מתני'** א האבן שע"פ החבית
מטה על צדה והיא נופלת היתה בין החביות
מגביה ומטה על צדה והיא נופלת מעות
שעל הכר מנער את הכר והן נופלות
א היתה עליו ב לשלשת מקנחה בסמרטוט
היתה של עור נותנין עליה מים עד שתכלה:
גמ' אמר רב הונא אמר רב אלא שנו אלא
בשוכה אבל במניח נעשה בסים לדבר
האסור: [היתה בין החביות כו']. * מאן תנא
דכל היכא דאיכא איסורא והיתרא בהיתרא
מרחינן באיסורא לא מרחינן אמר רבה בר
בר הנה אמר רבי יוחנן רשב"ג היא דתנן
הבורר קמנית ביו"ט ב"ש אומרים בורר
אוכל ואוכל וב"ה אומרים בבורר כדרכו
בחיקו ובתמחוי ו'תניא אמר רשב"ג ה"במה
דברים אמורים שהאוכל מרובה על הפסולת
אבל פסולת מרובה על האוכל דברי הכל
בורר אוכל והוא הכא דכי אוכל מרובה על
הפסולת דמי הכא נמי כיון דאי בעי למישקל
לא מישקיל ליה יין עד דשקיל לה (א) לאבן
כפסולת מרובה על האוכל דמי: היתה בין
החביות מגביה: תניא רבי יוסי אומר

והא מיפלג פליג עילויה. ואמר כיון דאפשר ליה למיעד עונג שבת
בכה"ג ליתן עיניו בצד זה ולאכול בצד אחר אין מעלין: **דרכי יהודה**
עדיפא. מיקל טפי פורתא ואמר כיון דיכול ליתן (ע) עיניו בצד
זה ולאכול בצד זה לא הוי מתקן בהעלאתו ומעלין: **מתני' מטה**
על זדה. מטה חבית על זדה אם
לריך לטול מן היין והאבן נופלת ולא
יטלנה ידדים: **היפה צין החביות**.
יורא שלא תפול האבן על החביות
וישכרם: **מגביה**. לחבית כולה
ומסקקה מצינ החביות ושם מטה על
זדה: **לשגשג**. שום דבר מניאום כגון
רוק או זואה: **מקנחה בסמרטוט**.
ולא יתן עליה מים דסתם כר של
בגד הוא ובגד שריימו צמיס הוא
כזוסו: **היפה**. לשלשת זו על כר של
עור דלאו צר כיבוס הוא: **נוסן**
עליה מים עד שפולה. ומיהו כיבוס
ממש לא (א) והאילו וקסם כרים וקסמות
רכיס וינהו שייך למימר זהו כיבוס
צעורות רכינ ומיהו שריימן לא זהו
כזוסן וכן מפורש צומיס צפרק דס
מטאת (א) **גמ'** לא שנו. מטה על
זדה לחבית: **אלא שכתה**. שכתה
האבן עליה צין השמשות ולא מדעת:
נעשה חבית פסיס **לדבר האסור**.
ואסור להטותה שאף החבית מוקנחה:
מאן סנא. דמתנימין דקמני מגביה
ומטה על זדה דאית ליה דכי טרחה
מטרחה חבית דהוי היתרא ולא יטול
האבן ממש דהוי איסורא ואע"ג
דהשתא נמי אבן מטלטל צדי חבית:
רצו שמעון. אליבא דביית הלל:
צורר אוכל ואוכל. המאכל יטול
והפסולת ישאר בכלי: **צורר כדרכו**.
נוטל פסולת ומניח אוכל אם ירצה:
כשהאוכל מרובה על הפסולת. דאי
שקיל אוכל מפיש טרחה: **דכדי**
הכל צורר אוכל. דהיתירא טרחה
ולא צאיסורא. ופרכינן והא הכא
דמתנימין דאוכל מרובה על הפסולת
וכי מגביה האבן עם החבית טרחה
טפי והוא (א) למשקל פסולת כ"ש: **כיון**
דאי צעי למשקל. לכויל יין מן החבית
לא משתקיל ליה יין שצשוליה עד
דשקיל ומגביה לה לחבית כפסולת
מרובה דמי דאי בתחלתו לא מגביה
לה לחבית סוף סוף מייעדי ליה
לאצנזהה תו לחבית הלכך הוה ליה
מפיש צטרחה: **ה"ג לא משקל ליה (א)**
עד דשקיל לה. ו"ג עד דשקיל לה
לאבן: **היפה החבית מונחה צאורי**.
כלומר במקום מכונס שאורין שם
חביות הרבה ודואק שמה יטנה ותפול
האבן על החבית שאנלה: **לא שנו**.
דמנער: **נעשה**. הכר בסיס למעות
ואף הכר אסור צנטלול: **לא שנו**.
דמנערה ואינו מטלטלה צעודן עליה:
אלא שצריך לגופו. של כר לשכך

עליו הלכך צניעור סגי' ושדי ליה צאתריהו: **אכל ריך למקומו**. של כר מטלטלו עם המעות למקום אחר: **דסקיה מלאה מעות**
גרסינן: **בטרטיא**. רה"ר: **הניחו עליה ככר או סינוק**. דלישתרי לטלטלה אגבייהו תוך ד' אמות וטלטלוהו פחות פחות מנד' אמות או
במחיה של בני אדם כדאמרי צעירובין (דף מג. א): **בשורה**. אכל צמנית מדעת מערב (יוס) שבת לא המירו לו לטלטלה ע"י ככר או סינוק:
אלא למת. משום כבוד הבריות כשמוטל צמנת: **אזני מנה נפא אכיפי**. מניח תרוד על העומרים לטלטלן אגב תרוד: **אזני יונה**.
קו (י) [בלא] מליח: **הריפא שמעסא דדרדקי**. סבורים הם שהם חריפיים: **אימר דאמור רבנן**. צארנקי ודסקיה מניח עליה ככר או
תינוק שכתה וצמנתם התורפה ומשום הפסד ממון: **אמר אזני**. אלא שפיר מטלטלנא כיפי ואפילו צלל תרוד: **אי לא דאדם**
שנו אנה. ואנא ממחיר על עלמי שלא ילמדו ממני להקל צאיסורין: **נפא אכיפי למה לי**. צללו כפא נמי שרי לטלטליניהו דהא חזו למיזא
עליהו: **לאומלא**. לאוכלו על צבת שיש בני אדם שדעמן יפה ואוכלים צער חזי וקרו לה אומלא: **הא לא הוי לאומלא לא**. ואע"ג דחזו
לשונא דאמרינן [פסחים י: א] מוכן לאדם לא הוי מוכן ללביס: **כר יהודה**. במסכת צילה (ד' א): **עווי לי בר אווא**. ביום טוב: **ושדי מיעיה לשונא**.
אלמלא מטלטל להו משום שונא ואע"ג דהאידנא לא חזי לאדם דלאו אורח ארעא למיכלא ציום טוב ומיהו מאתמול לאדם הוו קיימי:
התם

(א) [מוספ' פט"ו, ב] (ג) [לעיל
קמב, א] (ד) [גמ' ד"ג, א] (ה) [פ"י
תלמוד, תרומות, ע"ש, א] (ו) [פ"ה
ד"ג, א] (ז) [פ"ה ע"ש, א] (ח) [לעיל
ז: מג, א] (ט) [לעיל נא, ושי"ן, א]
(י) [פ"ה ג, א] (כ) [רס"ל מח"ן, א]
(ל) [דף ד"ג, א] (מ) [פ"ה ד"א, א]
שם יטנה תפול (ו) [נע"י
ע"ש, א] (ס) [פ"ה ג' ג' א] (ס"א)
האוכל לא צנל לגבי פסולת
משום דחשיב וע"י צורר את
האוכל והשתא כו, (ע) [פ"ה
האוכל לא צנל לגבי פסולת
משום דחשיב וע"י צורר את
האוכל והשתא כו, (ע) [פ"ה
האוכל חזינר בעינא ולא צנל
ליה פסולת,

הגהות הב"ח

(א) גמ' דשקיל לה פסולת
כ"ל ומינא לאבן נמקת:
(ב) רש"י ד"ה טוין וכו'
כיון ממש לא דהויא:
(ג) ד"ה דכדי מלכו וכו' והוא
ליה למשקל: (ד) ד"ה ה"ג
לא משתקיל ליה יין עד:
(ה) רוב' ד"ה שאוכל וכו'
לא משתקיל ליה יין עד:

גליון הש"ס

גמ' מאן אמר רבי הויא
דאיכא אסוריא והיתרא.
עיין לעיל דף נ"ג ע"ב חוס'
ד"ה איתו טעל:

רבינו הגאון (המשך)

גמ' ר' יוסי אומר היתה
החבית מונחת באוצר או
שהיו כלי זכוכית מונחין
תחתיה, מגביהה למקום
אחר ומטה על צדה ונוטל
מה שצריך לו ומחזירה
למקומה. מעות שעל הכר,
גמ' אוקמה משמיה דרב
בשוכה, אבל במניח נעשית
הכר בסיס למעות ואסור
אפילו לנערן. ואמר רבה
עליו, וכו' ותי חייא בר רב
אילא לצורך גופו כגון
שצריך (סבר) [תכר] לישב
עליו, אבל אם הוא צריך
למקומו מטלטלן ועודן
עליו, וכו' ותי חייא בר רב
מדתיה, והא דא"ר הושעיא
שכת ארזיקי בחצר, ור' יצחק
דאמר שכח בלינה בחצר,
היהודי בר שילא דאמר
שכחו דסקיה מליא מעות
בסטיו, ואמרו שמנח עליה
ככר או תינוק ומטלטלו,
ואמר מר זוטרא הלכתא
ככל הני שמנתתא בשכת.
ולית הילכתא כותיהו אלא
הילכתא כרבי אבי דהוא
בהראה דאמר לא אמרו ככר
או תינוק אלא במנה בלבד.
אבי מנה כפא, פי' תרוד,
אכיפי, הן כגון כיפה של
צמר, ורבה מנה סכינא אבר
יונה, והוא מליח אבל [לא]
היה מבושל, והיה מטלטל
בן יונה אגב סכינא, (אמ')
שאלו מותרין לטלטלן
בשבת דתיני בראשונה היו
אומרים ג' כלים מותרין
בשבת, במקצוע של דבילה,
וזומליסטרוך, וסכין קטנה
שע"צ השולחן. וכפה היא
וזומליסטרוך כדנתן נטילה
כיפה טמאה משום מולג.
ואקשין על רבה טעמא
דחזי לאומצא לא את חזי
לאומצא לא דהא מוקצה
הוא, כלומר כר' יהודה
סבירא ליה ולא כר' שמעון,
דאי ר' שמעון לית ליה
מוקצה אלא אפילו בשב
תפוח שרי לטלטליה וכל
[שכן] בשב אחר חזי בין בין
מליח, ותוב אקשין עליה
ומי סבר לה רבא כר' יהודה,
והא [אין] רבא לשבעיה
טוי ליה בר אווא ביי"ט
ושדי מיעיא לשונא כר'

רב הונא אמר בר לא שנו אלא בשוכה אבל במניח נעשה בסיס ליבר האסור. פי' נעשת החבית. בן לאבן ואסור להטות החבית
כלל והילכתא כותיהו דרב, דר' אמי אמר ר' יוחנן קאי כותיהו כפרק כל הכלים. היתה בין החביות מגביהה ומטה על צדה כו'.

שמעון, דאי כר' יהודה היא אמר כל דבר שאינו מוכן לאיכילה אסור לטלטלו. ואפילו בהמה לא היה מתיר לבורקה אלא באשפה,
שאם תימצא טריפה יניחנה באשפה.